

TITU GEORGESCU: *Între două revoluții*, Editura „Scrișul românesc”, Craiova, 1974, 422 pagini.

Lucrarea lui Titu Georgescu constituie o cuprinzătoare sinteză referitoare la mișcarea revoluționară din țara noastră, dintre revoluția de la 1848 și revoluția socialistă. Autorul scrie, pe drept cuvânt, chiar de la începutul cărții sale: „Istoria veacului cuprins între revoluția burghezo-democratică din țările române și revoluția socialistă din România conține în substanța sa ca evoluție, procesualitate, transformare, un tezaur nestemat de valori definitorii pentru trecutul, prezentul și viitorul poporului nostru. În retorta acestui veac s-au clădit temelile națiunii moderne române, s-au forjat forțele sociale, economice, politice prin a căror contribuție și din confruntările cărora au rezultat alcătuirile societății din țara noastră” (p. 7).

Lupta pentru transformarea democratică și socialistă a societății românești este urmărită în evoluția ei firească și, ceea ce trebuie subliniat, prin redarea firului continuu și mereu ascendent al acestei lupte, se realizează o imagine de ansamblu, cu contururi precise, cu nuanțe și delimitări atente. Conținutul cărții este grupat în opt capitole axate pe principalele etape și momente din mișcarea noastră muncitorească, începând cu preluarea de către clasa muncitoare a stindardului revoluției, a idealurilor pașoptiste și pînă la revoluția socialistă: apariția și dezvoltarea mișcării muncitorești și socialiste pînă la 1900; mișcarea socialistă în aproximativ primele două decenii ale secolului nostru, crearea P.C.R. și importanța sa istorică; P.C.R. în primul deceniu de activitate; luptele revoluționare din 1933 și cuprinderea unor largi forțe sociale în acțiunile antifasciste; lupta pentru un larg front popular antifascist și rezistența antifascistă în România, insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă și contribuția României la înfrîngerea Germaniei hitleriste; desăvîrșirea revoluției burghezo-democratice și trecerea la revoluția socialistă, succesele obținute în construcția socialistă.

Această organizare a materialelor merită toată atenția, mai ales că ea îmbină armonios criteriul perioadelor, etapelor, cu cel al momentelor de însemnătate capitală, din istoria mișcării muncitorești și a patriei, în general.

Autorul tratează procesul unirii mișcării muncitorești cu socialismul științific, transformarea clasei muncitoare dintr-o clasă în sine, într-o clasă conștientă de menirea ei în societate, ca un proces complex, de durată, în cadrul căruia au fost împlinite și depășite numeroase greutăți, atât de natură internă, cit și de natură externă. Mișcarea revoluționară și democratică este discutată în legătură indisolubilă cu celelalte frământări din cadrul vieții politice, cu regrupările politice ce aveau loc, într-o etapă sau alta, în cadrul cercurilor conducătoare. Se acordă o importanță deosebită manifestărilor teoretice, ideologice din mișcarea noastră socialistă de la sfîrșitul secolului trecut și începutul secolului nostru. Socialiștii dezbăteau, „în lumina tezelor mar-

xiste, aspectele cele mai diverse ale realităților social-economice ale țării, precum și coordonatele viitoarei societăți, socialiste. O bogată publicistică, de ținută, aducea în sfera ideologiei românești pozițiile celui mai radical curent, apreciat de cerouri largi, nu numai muncitorești. Angajarea conducătorilor socialiști în disputele teoretice cu reprezentanții altor curente de idei a purtat amprenta unei elevate afirmări a teoriei socialiste“ (p. 99).

Tabloul situației interne și internaționale a României, de la sfîrșitul primului război mondial și din primii ani postbelici, importante frământări pe care le-a cunoscut societatea românească sînt prezentate în elementele lor esențiale, fapt ce permite înțelegerea condițiilor creării P.C.R. „Un sol fertil, cum era mișcarea muncitorească din România, nu putea să nu rodească; acest proces se desfășura în direcția creării unui partid de tip nou, crescut din vechea rădăcină socialistă și hrănit cu seva bogată a revoluționarismului epocii dintre 1918—1921. De aceea, a vorbi despre crearea Partidului Comunist Român înseamnă a înțelege bine trăsăturile mișcării muncitorești, revoluționarismul acesteia, adeziunea sa la conduita comunistă înainte de momentul mai 1921“ (p. 135).

Sub conducerea P.C.R., lupta clasei muncitoare s-a ridicat pe o treaptă superioară. P.C.R. s-a orientat spre realizarea unor alianțe largi, democratice și antifasciste. „Pregătirea pentru revoluție a trecut în România prin mișcarea de masă antifascistă, care a fost o adevărată școală, în care s-au cunoscut forțele participante la revoluția populară, și-au verificat potențialul, au înțeles rolul de hegemon al clasei muncitoare, locul maselor țărănești, al intelectualității progresiste, al păturilor mijlocii, al burgheziei democratice și partidelor sau grupărilor politice respective“ (p. 266).

Un spațiu larg ocupă, în lucrare, tratarea mișcării antifasciste din țara noastră: formele de organizare a acestei mișcări și activitatea de creare a frontului popular antifascist, acțiunile de solidaritate cu lupta antifascistă internațională, mișcarea de rezistență din perioada 1940—1944. De altfel, autorul este cunoscut, între altele, și prin lucrările de amploare referitoare la lupta antifascistă a poporului român¹. Insurrecției și participării României la înfrîngerea Germaniei hitleriste le sînt rezervate un întreg capitol. Subliniind importanța insurecției autorul scrie: „Poporul român n-a dispărut ca națiune (așa cum ar fi dorit-o înalții demnitari hitleriști — I.A.). Răscruci de istorie a cunoscut în cursul multor veacuri trecute, iar prin conducătorii urmați de mase, poporul român și-a perpetuat prezența și contribuția la civilizația omenirii. Insurecția victorioasă a fost o asemenea răscruce de istorie“ (p. 363). Contribuția la zdrobirea Germaniei este apreciată ca „actul de dreptate cu care România trebuie să-și înscrie adevărata poziție în

¹ Nicolae Iorga împotriva hitlerismului, Ed. științifică, 1966; Organizații de masă legale conduse de P.C.R. (1932—1934), Ed. științifică, 1967; Intelectuali antifasciști în publicistica românească (1933—1944), Ed. științifică, 1967 ș.a.; împreună cu M. Ioanid, Presa P.C.R. și a organizațiilor sale de masă, 1921—1944, Ed. științifică, București, 1963 ș.a.

lume, la mijlocul veacului al XX-lea", încadrându-se astfel „în bilanțul general al celui de al doilea război mondial cu valori de mare semnificație pentru istoria noastră, dar și pentru cea europeană" (p. 366).

Desăvârșirea revoluției burghezo-democratice și trecerea la revoluția socialistă sînt tratate în continuitatea lor organică, în cadrul procesului revoluționar neîntrerupt ce s-a dezvoltat într-un ritm rapid după 23 August 1944.

Între două revoluții este scrisă într-un stil atrăgător, fiind îmbinată armonios accesibilitatea cu conținutul științific. Prin aceste calități, la care noi ne-am referit pe scurt, ca și prin altele, ea se adresează unui public larg, fiind utilă, atât specialiștilor și celor care studiază istoria mișcării noastre muncitorești, cît și cititorilor (tot mai mulți în ultima vreme), dornici să parcurgă o lucrare, cu caracter de sinteză, privind mișcarea revoluționară și democratică din țara noastră.

ION AGRIGOROAIEI

Șipote — tradiții și contemporaneitate. Iași, 1974, 162 pagini + 36 fotografii.

Apărută sub egida Sectorului din Iași al Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R. și U.J.C.A.P. Iași, lucrarea „Șipote — tradiții și contemporaneitate", reprezintă un model de reușită îmbinare pe plan publicistic a relatărilor unui important eveniment istoric desfășurat pe aceste meleaguri în urmă cu patru decenii, cu problematica complexă a dezvoltării economico-sociale contemporane a comunei Șipote. Volumul concentrează comunicările ținute în toamna anului trecut în comuna Șipote cu ocazia simpozionului și a manifestărilor dedicate împlinirii a 40 de ani de la unirea Ligii Țăranilor din Moldova cu Frontul Plugarilor, moment deosebit de însemnat în lupta țăranimii pentru libertate, dreptate și o viață mai bună. Echilibrul lucrării, judicios întocmită, reprezintă rezultatul unității obținute între comunicările care prezintă elemente referitoare la trecutul istoric al comunei, alături de cele legate de prezentul ei tumultuos, ca și al dezvoltării sale viitoare.

Volumul pe care îl prezentăm, cuprinde un prim număr de comunicări semnate de N. Grigoraș, A. Konețchi, Valeria Potop, Gh. I. Ionită, D. Gh. Melinte și Mircea Valea, care tratează pe baza unor numeroase surse documentare, problemele legate de vechimea comunei Șipote, dezvoltarea acesteia în primele decenii ale secolului nostru, însemnătatea unirii Ligii Țăranilor din Moldova cu Frontul Plugarilor în toamna anului 1893, amintiri ale participanților la aceste memorabile evenimente, reflectarea lor în presa timpului etc., etc.

N. Grigoraș a apelat la numeroase izvoare pentru a ne înfățișa cele mai vechi începuturi ale așezării de pe teritoriul actualei comune